

Sygn. akt III Ca 394/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lipca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Leszek Dąbek

Sędzia SO Aleksandra Janas (spr.)

Sędzia SR del. Marcin Rak

Protokolant Iwona Reterska

po rozpoznaniu w dniu 24 lipca 2014 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa M. P. i I. P.

przeciwko Gminie R.

o zapłatę

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej

z dnia 2 grudnia 2013 r., sygn. akt I C 1488/13

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a) **zasądza od pozwanej na rzecz powodów kwoty po 212,50 zł (dwieście dwanaście złotych i pięćdziesiąt groszy) z ustawowymi odsetkami od dnia 9 kwietnia 2013r.;**

b) **oddala powództwo w pozostałej części;**

c) **zasądza od pozwanej na rzecz powodów kwoty po 53,50 zł (pięćdziesiąt trzy złote i pięćdziesiąt groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu;**

2. oddala apelację w pozostałej części;

3. zasądza od pozwanej na rzecz powodów kwoty po 45 zł (czterdzieści pięć złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

SSR del. Marcin Rak SSO Leszek Dąbek SSO Aleksandra Janas

UZASADNIENIE

Powodowie M. P. i I. P. wnieśli przeciwko pozwanej Gminie R. pozew, domagając się zasądzenia kwoty 425zł w częściach ułamkowych, to jest po 212,50zł na rzecz każdego z powodów wraz z ustawowymi odsetkami od 1 kwietnia 2013r. oraz kosztami procesu.

W uzasadnieniu pozwu podali, że nabyli za granicą i zarejestrowali po raz pierwszy na terenie Polski samochód marki F. (...) o numerze rejestracyjnym (...), a organ rejestrujący, Prezydent Miasta R., wydał im kartę pojazdu nr (...), za

co pobrał opłatę w wysokości 500zł. Pozwana Gmina R. wezwana przez powodów pismem z dnia 19 marca 2013r. do zwrotu nienależnie pobranej opłaty w wysokości 425zł odmówiła zapłaty, potwierdziła jednak fakty zarejestrowania pojazdu i wydania karty pojazdu. Dodatkowo podnieśli, że przepis określający wysokość opłaty na kwotę 500zł wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 stycznia 2006 roku (sygn. akt U 6/04) uznany został za niezgodny z Konstytucją. Wskazali, iż w nowym rozporządzeniu w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu wysokość opłaty określono na kwotę 75 zł. Dlatego też powodowie domagają się zasądzenia różnicy pomiędzy kwotą pobraną a kwotą należną wraz z ustawowymi odsetkami od dnia, w którym pozwana odmówiła zapłaty.

Pozwana w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przewidzianych. W uzasadnieniu wskazała, iż podstawę prawną pobierania opłat za wydanie karty pojazdu w wysokości 500zł stanowiły powszechnie obowiązujące przepisy, to jest rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu. Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 17 stycznia 2006r. stwierdził niekonstytucyjność tego rozporządzenia w części dotyczącej wysokości opłat za wydanie karty pojazdu, odraczając jednak utratę mocy obowiązującej tego przepisu do dnia 1 maja 2006r. Przecząc faktowi uiszczenia przez powodów opłaty za kartę pojazdu pozwana twierdziła, że jej pismo z dnia 1 kwietnia 2013r. stanowiło ogólną informację na temat podstawy pobierania i trybu postępowań o zwrot opłat za wydanie kart pojazdów i jako takie nie może być podstawą wykazania roszczenia. Ponieważ powodowie nie przedstawili pokwitowania zapłaty za kartę pojazdu, twierdziła, że nie wykazali oni tej okoliczności.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy w Rudzie Śląskiej oddalił powództwo i zasądził od powodów solidarnych M. P. i I. P. na rzecz pozwanej Gminy R. kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Orzeczenia poprzedzono ustaleniem, że w dniu 30 maja 2005r. Prezydent Miasta R. wydał powodom kartę pojazdu o nr (...), dotyczącą samochodu osobowego marki F. (...) rok produkcji 1997 nr rej (...). W karcie tej jako właściciel ujawniony został M. P., a jako współwłaściciel I. P.. Pismem z dnia 19 marca 2013r. powodowie wezwali pozwaną do zwrotu w terminie 7 dni od otrzymania wezwania kwoty 425 zł z ustawowymi odsetkami tytułem nienależnie pobranej opłaty za wydanie karty pojazdu z tytułu zarejestrowania opisanego wyżej pojazdu. Pismem z dnia 1 kwietnia 2013r. pozwana odmówiła zwrotu nadpłaconej kwoty, powołując się na obowiązujące w momencie jej ustalenia przepisy, wskazując jednocześnie, iż jest możliwość sądowego dochodzenia roszczenia.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Rejonowy uznał, iż powództwo nie jest zasadne, albowiem powodowie nie wykazali w sposób prawem przewidziany faktów, na których oparli swoje żądanie, a którym pozwana przeczyła. Sąd Rejonowy uznał, że dołączone do pozwu pismo pozwanej z dnia 1 kwietnia 2013r. stanowi jedynie odpowiedzi na wezwanie do zapłaty, informujące o braku możliwości pozytywnego rozpatrzenia wniosku oraz zawierające ogólną informację na temat podstawy pobierania i trybu postępowań o zwrot opłat za wydanie karty pojazdu. Zdaniem Sądu Rejonowego, dołączenie do pozwu tylko karty pojazdu nie jest wystarczającym dowodem na uiszczenie opłaty. O kosztach orzeczono na zasadzie art. 98 k.p.c.

Rozstrzygnięcie to w całości zaskarżyli powodowie, domagając się zmiany wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości i zasądzenie na swą rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Rudzie Śląskiej do ponownego rozpoznania z pozostawieniem temu sądowi orzeczenia o kosztach procesu. Zarzucili naruszenie przepisów prawa procesowego, a to: art. 233 k.p.c. poprzez przyjęcie, że nie udowodnili faktu uiszczenia opłaty za wydanie karty pojazdu, podczas gdy przedstawione dowody, a w szczególności pismo pozwanej z dnia 1 kwietnia 2013r., są na to wystarczającym dowodem oraz art. 228 § 1 k.p.c. poprzez niewzięcie pod uwagę powszechnie znanego faktu pobierania przez powiaty opłat za wydanie karty pojazdu przed wydaniem tego dokumentu.

Pozwana domagała się oddalenia apelacji i zasądzenia kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje.

Apelacja powodów zasługiwała na uwzględnienie w przeważającym zakresie.

Wprawdzie większość ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd pierwszej instancji jest prawidłowa i zasługuje na aprobatę, jednak niezbędna jest ich korekta, która w konsekwencji musiała prowadzić do odmiennych wniosków w zakresie wykazania przez powodów faktu uiszczenia opłaty z wydanie karty pojazdu. Zgromadzone dowody w postaci opisanej wyżej karty pojazdu oraz pisma pozwanej z 1 kwietnia 2013r. pozwoliły na przyjęcie, że powodowie uiścili opłatę za wydanie karty pojazdu w wysokości 500zł.

Zgodzić należy się z Sądem Rejonowym, iż stosownie do art. 6 k.c. powodowie jako strona inicjująca postępowanie sądowe, występujący z żądaniem opartym na twierdzeniu dokonania opłaty za kartę pojazdu w kwocie 500 zł zobligowani byli do udowodnienia tego faktu. Obowiązek dowodzenia wynika wprost z treści powołanego przepisu i nie budzi wątpliwości interpretacyjnych, gdy odniesie się zasady prawa materialnego do procesowego uregulowania zawartego w art. 232 k.p.c. Podkreślenia wymaga, iż treść tego przepisu w sposób jednoznaczny kształtuje obowiązki stron procesu, przerzucając na nie odpowiedzialność za wynik procesu cywilnego i związany z nim obowiązek dowodzenia.

Nie sposób jednakże zgodzić się ze stanowiskiem Sądu Rejonowego, że powodowie nie wykazali uiszczenia przez nich opłaty za wydanie karty pojazdu. W dołączonym do pozwu piśmie z dnia 1 kwietnia 2013r., pozwana wskazała, iż opłata za kartę pojazdu była pobierana w wysokości wynikającej z aktualnego wówczas rozporządzenia Ministra Infrastruktury, pismem tym potwierdziła nadto fakt zarejestrowania pojazdu i wydania karty pojazdu. Choć w treści pisma nie wskazano wprost, że powodowie uiścili opłatę, to jednak samo pismo, jak i fakt, że powodowie dysponują kartą pojazdu stwarza domniemanie faktyczne, że kwota należnej opłaty została uiszczona. Jeśli pozwana temu przeczyła, winna na zasadzie art.6 k.c. zaoferować dowody celem wykazania, że powodowie otrzymali kartę pojazdu choć nie spełnili przewidzianych wymagań, to jest ni uiścili opłaty. Pozwana nie tylko nie przedstawiła żadnych dowodów na powyższa okoliczność, ale nawet nie żadnych tego rodzaju twierdzeń, ograniczając się do zaprzeczenia faktom powołanym przez powodów.

W świetle powyższych rozważań fakt uiszczenia przez powodów opłaty za kartę pojazdu nie budzi wątpliwości, podobnie jak sama wysokość opłaty. Jak wynika z karty pojazdu, pierwsza rejestracja nastąpiła z datą 25 maja 2005r., a więc w czasie obowiązywania rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003r., w którym wysokość tej opłaty określono na 500zł.

Jeśli natomiast idzie o samą istotę sprawy – pozwana nie podniosła żadnych zarzutów odnoszących się do żądania zwrotu nadpłaconej opłaty, Sąd Okręgowy dokonał badania zasadności roszczenia w oparciu o przepisy prawa materialnego.

Podkreślenia wymaga, iż przepis art. 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003r., w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu, uznany wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 17 stycznia 2006r. za niezgodny z ustawą zwykłą i Konstytucją RP, nie był przepisem rangi ustawowej. Skutkiem tego, dla oceny jego stosowania znajdowała regulacja art.178 ust. 1 Konstytucji RP, która stanowi, że sędziowie w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości są związani tylko Konstytucją oraz ustawami. Tym samym w kompetencji sądu pozostaje ocena mocy wiążącej przepisów rangi rozporządzenia wykonawczego. Niewątpliwie §1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 28 lipca 2003r., przewidujący pobranie przez organ rejestrujący za wydanie karty pojazdu przy pierwszej rejestracji pojazdu na terytorium RP opłaty w wysokości 500zł był niezgodny z art. 77 ust. 4 pkt. 2 i ust.5 prawa o ruchu drogowym, ponieważ zawiązując wysokość opłaty wykraczał poza zakres upoważnienia ustawowego zawartego w ustawie. Ustalenie wysokości tej kwoty dokonane zostało niezgodnie z wytycznymi zawartymi w ustawie w postaci uwzględnienia rzeczywistego znaczenia karty pojazdu dla rejestracji pojazdu oraz kosztów związanych z drukiem i dystrybucją karty. Opłata ta przewyższała te koszty, które oszacowane zostały na 75 zł, co usankcjonowane zostało późniejszym rozporządzeniem wykonawczym. Wniesiona przez powodów, zawyżona opłata od zarejestrowania pojazdu zasilila budżet Gminy, a stanowiąc jej dochód, spożytkowana została na jej wydatki. Zatem Gmina była zobowiązana do jej zwrotu w granicach bezpodstawnego wzbogacenia, czyli kwoty 425 zł.

Podsumowując, Sąd Odwoławczy uznał, że na podstawie art. 405 k.c. w związku z art.410 k.c. należało zasądzić od pozwanej na rzecz powodów kwoty po 212,50 zł stanowiące różnicę między uiszczoną przez powodów kwotą 500 zł za rejestrację samochodu tj. stawką opłaty obowiązującą na podstawie przepisów uznanych za niekonstytucyjne, a nowo ustaloną, adekwatną do rzeczywistych kosztów administracyjnych opłatą w kwocie 75 zł. O odsetkach orzeczono w oparciu o art.481 k.c. w związku z art.455 k.c., przyjmując, wobec braku dowodu doręczenia pozwanej pisma z 19 marca 2013r., iż najpóźniej w dniu sporządzenia pisma z dnia 8 kwietnia 2013r. pozwana powzięła informacje o roszczeniu powodów, którzy domagali się zwrotu nadpłaty w terminie 7 dni. W konsekwencji odsetki zasądzono od dnia następnego po upływie określonego pozwanej terminu, to jest od 9 kwietnia 2013r. W pozostałym zakresie powództwo było niezasadne i podlegało oddaleniu. O kosztach procesu orzeczono na podstawie art.100 k.p.c. Pozwana została obciążona tymi kosztami w całości ponieważ powodowie ulegli jedynie w niewielkiej części swego roszczenia.

Z tych przyczyn na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok przez zasądzenie żądanej przez powodów kwoty wraz z ustawowymi odsetkami od 9 kwietnia 2013r., oddalając dalej idącą apelację po myśli art.385 k.p.c. O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na mocy art. 100 k.p.c. w związku z § 6 ust. 2 i § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, obciążając pozwaną jako stronę przegrywającą sprawę w całości kosztami postępowania odwoławczego.

SSR (del.)Marcin Rak SSO Leszek Dąbek SSO Aleksandra Janas